

Roks yttrande DS 2025:28 Stärkt trygghet i bostadsrätter

Synpunkter från Roks, Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sverige

Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sverige, Roks, är den äldsta och den enda riksorganisationen som enbart samlar kvinnojourer och tjejjourer. Vi är en separatistisk och feministisk organisation vars uppgift är att synliggöra och motverka mäns och killars våld mot kvinnor, tjejer och barn. Vårt mål är att bidra till en förbättring av kvinnors, tjejer och barns livsvillkor. Roks arbetar för att synliggöra sambanden mellan kön, makt och våld samt öka kunskapen och kompetensen i dessa frågor såväl inom som utom organisationen. Roks ser att mäns och killars våld kan drabba alla kvinnor och tjejer, men också att livsvillkor och livsrum kan variera beroende av etnicitet, social tillhörighet, ålder, sexualitet, funktionshinder och missbruk. Därför är det nödvändigt att belysa både de erfarenheter som skiljer oss och de som förenar kvinnor. Roks ser att alla som upplever och utsätts för våld ska ses som brottsoffer, därför är det viktigt för oss att synliggöra barnens situation och bidra till en förbättring av deras livsvillkor. Kärnan i Roks verksamhet är stödet till lokala kvinnojourerna och tjejjourer i deras utveckling och arbete för kvinnor, tjejer och barn som är utsatta för mäns och killars våld. För att stötta och hjälpa henne krävs att vi påverkar reformerna.

Sammanfattande synpunkter

Roks tackar för möjligheten att inkomma med synpunkter på betänkandet avseende tryggheten för kvinnor, tjejer och barn i bostadsrätter.

Undantagsregler från förverkandereglererna

Roks delar utredningens bedömning att kvinnor som utsätts för våld av en man de lever eller har levt tillsammans med inte bör anses ha förverkat sin bostadsrätt. Detta eftersom det är en annan person som har begått brott mot dem. Att i en sådan situation låta den våldsutsatta kvinnan drabbas av rättsföljder i form av förverkande skulle innebära att hon indirekt belastas för en gärning hon själv inte har begått.

Kvinnor utsatta i prostitution och människohandel

Mäns våld mot kvinnor tar sig många olika uttryck. Det kan handla om våld som en kvinna utsätts för av en man hon lever eller har levt i en relation med,

men också om handel med kvinnors kroppar, såsom prostitution och människohandel. Dessa våldsuttryck har samma grund och uttrycker i grunden samma maktstruktur – mäns våld mot kvinnor.

Roks menar att utredningen visar på bristande kunskap om dessa samband. Utredningen behandlar mäns våld mot kvinnor i nära relationer separat från kvinnors utsatthet i prostitution, vilket leder till att dessa grupper av kvinnor behandlas olika i de föreslagna reglerna.

När det gäller kvinnor som utsätts för våld i hemmet av en man de lever eller har levt tillsammans med föreslår utredningen undantagsregler som innebär att bostadsrättsföreningen inte ska kunna anse att bostadsrätten är förverkad på grund av den brottslighet som riktats mot kvinnan. Roks delar denna bedömning.

Samtidigt beskriver utredningen utsatthet i prostitution som ”tillfälliga sexuella förbindelser mot ersättning”. Detta är en problematisk beskrivning. I Sverige är det enligt sexköpslagen brottsligt att köpa sexuella tjänster av en annan person. Vidare innebär samtyckeslagstiftningen att allt sexuellt umgänge ska vara frivilligt. Ett samtycke kan inte köpas. Den som köper sexuella handlingar begår därför ett brott, och kvinnan som utsatts betrakta som brottsoffer.

Ett brottsoffer ska inte bära konsekvenserna av någon annans brottslighet. Kvinnor som befinner sig i prostitution eller utsätts för människohandel kan därför inte rimligen drabbas av rättsföljder kopplade till den brottslighet de utsätts för.

Mot denna bakgrund anser Roks att kvinnor som lever i prostitution eller utsätts för människohandel ska omfattas av samma undantagsregler som kvinnor som utsätts för mäns våld i hemmet. Det rör sig i grunden om samma form av våld, och reglerna ska därför behandla dessa situationer konsekvent.

Avsaknad av konsekvensanalys

Roks bedömer att utredningen innehåller en bristfällig konsekvensanalys i förhållande till arbetet för kvinnofrid, uppfyllandet av de jämställdhetspolitiska delmålen samt Sveriges internationella åtaganden, såsom Istanbulkonventionen och Barnkonventionen, vilken är lag i Sverige.

Arbetet för att uppnå de jämställdhetspolitiska delmålen ska genomsyra samtliga samhällsområden, inklusive bostadspolitik. Regelverk som rör

bostäder och boende får därför konsekvenser även för möjligheterna att uppnå målen om jämställdhet och kvinnofrid.

Enligt de jämställdhetspolitiska delmålen ska mäns våld mot kvinnor upphöra och utnyttjande i prostitution och människohandel upphöra. Att motverka prostitution och människohandel kan dock inte innebära att kvinnor som utsätts i prostitution riskerar att förlora sin bostad och sitt hem. Tvärtom kräver ett sådant mål åtgärder som stärker skyddet och rättigheterna för de kvinnor som utsätts.

Stockholm den 8 mars 2026

Adine Samadi Ordförande Roks